

**ДОСВІД СТВОРЕННЯ ЛІСОВИХ КУЛЬТУР
ДУБА ЗВИЧАЙНОГО У ФІЛІЇ «ТРОСТЯНЕЦЬКЕ ЛГ»
ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»**

Головченко Я.А., гр. 205-23М-02
Науковий керівник – к.с.-г.н., доц. **М.М. Діденко**
Державний біотехнологічний університет

Діброви Лісостепу України мають сприятливі умови для розвитку та росту більшості деревних рослин середніх широт та екзотів. У цих умовах формуються змішані за складом і складні за формою корінні насадження. При створенні штучних насаджень лісівники прагнуть наслідувати природні, і зазвичай формують змішані насадження. Змішані за складом і складні за формою насадження раціональніше використовують природні умови, оскільки в таких насадженнях зменшується конкуренція за поживні речовини. І дедалі частіше у змішаних листяних насадженнях використовують північноамериканські інтродуценти, зокрема, види роду *Juglans* L. В Україні у лісових культурах трапляються три північноамериканських види роду *Juglans*: *J. nigra* L., *J. cinerea* L., *J. rugrostris* Engelm. Серед таких культур найбільший інтерес представляє горіх чорний (*J. nigra*), насадження якого досягають найвищої продуктивності (Гордієнко Н.М., Бондар А.О., Гордієнко М.І, 2001; Г.П. Іщук, 2007). Не меншої уваги потребують і лісові культури дуба звичайного створені із модриною європейською (*Larix decidua*).

Мета дослідження – вивчення досвіду створення змішаних лісових культур дуба звичайного із представниками інтродукованих та аборигенних видів деревних порід роду *Juglans* та *Larix* в умовах Філії «Тростянецьке ЛГ» ДП «Ліси України».

Філія «Тростянецьке ЛГ» ДП «Ліси України» розташована в південно-східній частині Сумської області на території Тростянецького, Охтирського і Велико-Писарівського адміністративних районів. Згідно лісорослинному районуванню територія лісгоспу відноситься до північної частини лівобережного лісостепу України по класифікації П.П. Кожевникова та М.А. Єфимової віднесений до 15-го кленово-липово-дібровного району.

З аналізу лісокультурного фонду Філії «Тростянецьке ЛГ» ДП "Ліси України" встановлено, що його площа станом на 2024 рік становила 131,2га з якої 80,7га становлять лісових культур дуба звичайного створені за участі модрини європейської і горіха чорного – 50,5га.

Схеми змішування порід в умовах підприємства та застосуванням горіха чорного представлені наступними варіантами його розміщення: брДз1рГх+ябі – 11,9% від загальної площі лісокультурного фонду

підприємства; брДз2рГхч+Ябл – 14,8%; 5рДз1рГх+Ябл – 8,8%; 5рДз2рГх+Ябл – 1,4%; брДз1рГх+Яле+Ябл – 2,3%.

Підготовка ґрунту під заліснення лісокультурних площ проводиться механізовано із використанням борони БДТ-3 та плугів ПЛГ-1,4 і ПКЛ-70. Заліснення лісокультурних площ у Філія «Тростянецьке ЛГ» ДП «Ліси України» при створенні змішаних лісових культур дуба звичайного проводиться за використання одnorічних сіянців дуба звичайного, а модрина європейської та горіха чорного, 2-о та 3-и річного і 1-о та 2-о річного віку садивного матеріалу, відповідно. За сезоном створення лісових культур переважає весняний період заліснення лісокультурних площ – 80%, осінній – 20% площ лісокультурного фонду філії. Також встановлено, що лісові культури в умовах підприємства створюються переважно ручним способом. Лісові культури змішаного типу за участі дуба звичайного і модрина європейської та горіха чорного створюються переважно із застосуванням схем змішування порід: 5рДз2рМде+Ябл-8,3%; 5рДз1рМде+Ябл-36%; брДз1рМде+Ябл-16,5% та схемою розміщення садивного матеріалу 4,0x0,7м.

Слід також відмітити, що схема змішування порід при залісненні лісокультурних площ в розрізі типів лісорослинних умов є різною, тобто такою, що враховує біолого-екологічні особливості висадженої породи. Таким чином в умовах свіжого ґрунту, найчастіше використовується схема змішування порід, що складається із 5-ти рядів дуба звичайного та 2-х рядів модрина європейської (5рДз2рМде), що як з'ясувалося в подальшому дозволяє створити більш стабільну структуру майбутнього насадження. В умовах вологого субору (0,7га) були спроби створення лісових культур за схемою, що складалася із 5-ти рядів дуба звичайного та 1-о ряду модрина європейської (5рДз1рМде), що обумовлювалося кращою дренажістною ґрунту у відповідних умовах філії та доволі сприятливими умовами зростання обох порід.

У варіанті створення змішаних за складом насаджень лісові культури в умовах свіжого сугруду (С₂) на площі 5,1га створювалися за схемою – 6 рядів дуба звичайного і 1 ряду модрина європейської (брДз1рМде). На сьогодні (2024р) дане насадження – 84 річного характеризується добрим станом та доволі високою продуктивністю (1 бонітету).

Таким чином, з аналізу отриманих результатів проведених досліджень встановлено оптимальну схему змішування порід при створенні лісових культур дуба звичайного в умовах підприємства за використання модрина європейської та горіха чорного. Так оптимальною схемою в умовах сухого і свіжого ґрунту та свіжого сугруду при створенні змішаних культур дуба звичайного із модриною європейською можна вважати схему, що складається 5рядівДз та 2рядівМде або брДз1рМде, а при створенні змішаних культур дуба звичайного із горіхом чорним брДз2рГхч+Ябл брДз2рГхч+Ябл.